



Labklājības ministrija

---

Skolas iela 28, Rīga, LV - 1331, tālr. 67021600, fakss 67276445, e-pasts lm@lm.gov.lv, [www.lm.gov.lv](http://www.lm.gov.lv)  
Rīgā

30.06.2022. Nr. 33-1-05/917  
Uz 13.04.2022. Nr. 6-1/235

Latvijas Republikas tiesībsargam

Informācijai: Izglītības un zinātnes ministrijai

Sabiedrības integrācijas fondam

Par vēstules izskatīšanu

Labklājības ministrijā (turpmāk - ministrija) 2022.gada 14.aprīlī ir saņemta Latvijas Republikas tiesībsarga vēstule jautājumā par tiesībām saņemt apliecību “Latvijas Goda ģimene” pilngadības sasniegšajiem jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanās, kuri turpina iegūt vispārējo, profesionālo vai augstāko izglītību.

Vienlaikus ministrija tiek aicināta iespējami īsākā laikā virzīt priekšlikumu par stipendijas “Studēt gods” mērķgrupas paplašināšanu, lai nodrošinātu iespēju ar 2022.gada 1.septembri jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes pretendēt uz ikmēneša sociālo stipendiju “Studēt gods”.

Likumdevējs, izdarot grozījumus Bērnu tiesību aizsardzības likumā, kas stājās spēkā 2015.gada 26.novembrī (turpmāk - Likums), noteica, ka daudz bērnu ģimene ir ģimene, kuras aprūpē ir vismaz trīs bērni, to skaitā audžuģimenē ievietoti un aizbildnībā esoši bērni. Par daudz bērnu ģimenes bērnu uzskatāma arī pilngadīga persona, kas nav sasniegusi 24 gadu vecumu, ja tā iegūst vispārējo, profesionālo vai augstāko izglītību (šā Likuma 1.panta 16.punkts).

Lai veicinātu un atbalstītu pašvaldību, komersantu un citu personu brīvprātīgu iesaistīšanos atbalsta sniegšanā daudz bērnu ģimenēm, valsts īsteno Latvijas Goda ģimenes apliecības programmu, kuras ietvaros Sabiedrības integrācijas fonds nodrošina karšu izsniegšanu daudz bērnu ģimenēm (šā Likuma 26.pants).

Šā Likuma anotācijā<sup>1</sup> attiecībā uz tiem gadījumiem, kad bērns ir audžuģimenes vai aizbildņa aprūpē, ir norādīts [...] Attiecībā uz audžuģimenēm un aizbildņiem jāatzīmē, ka minētais daudz bērnu ģimenes statuss ir terminēts ar bāriņtiesas lēmumu, ar kuru bērns tiek ievietots vai tiek izņemts no audžuģimenes

---

<sup>1</sup><http://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/0/F452779E634C9DDAC2257E120023E724?OpenDocument>

vai aizbildņa ģimenes. Tāpat daudz bērnu ģimenes statuss audžuģimenei un aizbildnim izbeigsies ar bāreņa vai bez vecāku gādības palikušā bērna pilngadības sasniegšanas brīdi, jo attiecībā uz bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem normatīvie akti neparedz pienākumu audžuģimenei un aizbildnim turpināt gādāt par šiem bērniem pēc to pilngadības sasniegšanas.

Tātad no anotācijas teksta izriet, ka likumdevēja griba ir saistāma ar atbalsta sniegšanu daudz bērnu ģimenes vecākiem to pienākumu pildīšanā - (pienākumu uzturēt savus bērnus), kā arī audžuvecākiem un aizbildņiem (līdz brīdim kamēr bārenis vai bez vecāku gādības palikušais bērns ir aprūpē, bet ne ilgāk kā līdz brīdim, kad tiek sasniegts 18 gadu vecums).

Proti, šajā gadījumā likumdevēja griba nav saistāma ar sociālo garantiju nodrošināšanu bārenim vai bez vecāku gādības palikušajam bērnam pēc pilngadības sasniegšanas.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2021.gada 1. jūnijā noteikumu Nr.352 "Latvijas Goda ģimenes apliecības programmas īstenošanas kārtība" 5.punktā noteikto iesniegumu par apliecības "Latvijas Goda ģimene" piešķiršanu iesniedz persona, kuras aprūpē ir šo noteikumu 6. punktā minētie bērni vai pilngadīgās personas, kas nav sasniegušas 24 gadu vecumu.

Lai sniegtu nepieciešamo atbalstu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, uzsākot patstāvīgu dzīvi, un veicinātu iekļaušanos sabiedrībā un izglītības iegūšanu, bārenim vai bez vecāku gādības palikušam bērnam, sasniedzot pilngadību, ir tiesības saņemt pabalstu patstāvīgas dzīves uzsākšanai, pabalstu ikmēneša izdevumiem, ja sekmīgi mācās, un pabalstu sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei<sup>2</sup>, kā arī ģimenes valsts pabalstu līdz 20 gadu vecumam, ja mācās vispārējā vai profesionālajā izglītības iestādē un uzturlīdzekļus, ja turpina iegūt pamatizglītību, vidējo izglītību, arodizglītību vai speciālo izglītību Latvijā, bet ne ilgāk kā līdz 21 gada vecumam. Ministrija turpina pārskatīt un pilnveidot atbalsta sistēmu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem.

Ministrija šobrīd gatavo iesniegšanai Ministru kabinetā informatīvā ziņojuma projektu "Par priekšlikumiem specializēto audžuģimeņu un ārpusģimenes aprūpes atbalsta centru darbības uzlabošanai"<sup>3</sup>, kurā ir ietverts arī jautājums par to, ka ir vērtējams jautājums par iespējām bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem un jauniešiem uzturēties pie audžuģimenes un aizbildņa līdz 24 gadu vecumam, ja pats jauniešs, izvērtējot savu sagatavotību un individuālos resursus, ir izteicis šādu vēlmi.

Ņemot vērā minēto, ja šāda iniciatīva tiks atbalstīta, tad gadījumos, kad bārenis vai bez vecāku gādības palicis bērns turpinās uzturēties pie aizbildņa vai audžuģimenē pēc pilngadības sasniegšanas, tad attiecīgi aizbildnis vai audžuģimene varēs iesniegt iesniegumu Sabiedrības integrācijas fondā apliecības "Latvijas Goda ģimene" piešķiršanai un Sabiedrības integrācijas fonds, ievērojot

<sup>2</sup> Ministru kabineta 2005.gada 15.novembra noteikumos Nr. 857 "Noteikumi par sociālajām garantijām bārenim un bez vecāku gādības palikušiem bērnam, kurš ir ārpusģimenes aprūpē, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās"

<sup>3</sup> Ministru kabineta 2020.gada 19.maija protokollēmums Nr. 34, 21.§ Informatīvais ziņojums "Par priekšlikumiem specializēto audžuģimeņu un ārpusģimenes aprūpes atbalsta centra darbības uzlabošanai"

Ministru kabineta 2021.gada 1.jūnijā noteikumu Nr.352 “Latvijas Goda ģimenes apliecības programmas īstenošanas kārtība” noteikto kārtību, pieņems lēmumu par apliecības piešķiršanu.

Attiecībā uz priekšlikumu par stipendijas “Studētgods” mērķgrupas paplašināšanu, lai nodrošinātu iespēju ar 2022.gada 1.septembri jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes pretendēt uz ikmēneša sociālo stipendiju “Studētgods”, informējam, ka ministrija konceptuāli atbalsta mērķgrupas paplašināšanu. Tāpat arī Izglītības un zinātnes ministrijas izstrādātajā informatīvajā ziņojumā "Par valsts atbalstu studijām Latvijas augstskolās studējošiem no daudzbērnu ģimenēm"<sup>4</sup> norādīts, ka nākotnē, atkarībā no politikas mērķiem, valsts budžeta iespējām un programmas rezultātiem ir vērtējamas iespējas paplašināt pretendentu loku ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, jaunajām māmiņām vecumā līdz 25 gadiem (ieskaitot), daudzbērnu ģimeņu vecākiem, kuri varēja atlikt studijas dēļ ģimenes pienākumiem vai kuriem pēc pārtraukuma ir nepieciešams pārkvalificēties un atgriezties darba tirgū ar jaunām iemaņām. Tādējādi ministrija turpinās sarunas ar Izglītības un zinātnes ministriju par iespējām paplašināt stipendiju saņēmēju loku, iekļaujot tajā bāreņus un bez vecāku gādības palikušos bērnus.

Valsts sekretārs

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

I.Alliks

<sup>4</sup> <https://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40500975&mode=mk&date=2021-05-27>

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu